

Beslut

**efter kvalitetsgranskning i ämnet slöjd i grundskolans
högstadium vid Malmen Montessori i Borås kommun
med Malmen Montessori som enskild huvudman**

Inledning

Skolinspektionen har med stöd av 26 kap. 19 och 20 §§ skollagen (2010:800) genomfört en tematisk kvalitetsgranskning vid Malmen Montessori. Syftet med denna tematiska kvalitetsgranskning är att granska vissa kvalitetsaspekter i ämnet slöjd i grundskolans högstadium.

Skolinspektionen gör en samlad bedömning utifrån de kvalitetskriterier som tagits fram för granskningen. Skolinspektionen bedömer verksamhetens kvalitet i tre nivåer: hög kvalitet, hög kvalitet i flera delar och låg kvalitet. Om Skolinspektionen bedömer att ett utvecklingsarbete behövs för att höja verksamhetens kvalitet inom någon frågeställning anges ett eller flera utvecklingsområden. En skriftlig redovisning av åtgärder begärs då av huvudmannen.

Beslut

Skolinspektionen bedömer att framtagna kvalitetskriterier uppfylls vid Malmen Montessori i följande utsträckning:

I vilken utsträckning får eleverna en slöjdundervisning som främjar deras möjligheter att arbeta med processen i fokus?

Eleverna får i hög utsträckning en slöjdundervisning som främjar deras möjligheter att arbeta med processen i fokus.

Skolinspektionen har inte identifierat något utvecklingsområde inom frågeställningen.

I vilken utsträckning ges elever möjlighet att utveckla kunskaper om hållbar utveckling?

Eleverna ges i hög utsträckning möjlighet att utveckla kunskaper om hållbar utveckling.

Skolinspektionen har inte identifierat något utvecklingsområde inom frågeställningen.

I vilken utsträckning omfattas slöjdämnet av ett jämställdhetsperspektiv?

Slöjdämnet omfattas i hög utsträckning av ett jämställdhetsperspektiv.

Skolinspektionen har inte identifierat något utvecklingsområde inom frågeställningen.

Skolinspektionen avslutar härmed granskningen av Malmen Montessori.

Skolinspektionens bedömningar

Nedan framgår vad som ligger till grund för Skolinspektionens bedömning inom respektive frågeställning.

I vilken utsträckning får eleverna en slöjdundervisning som främjar deras möjligheter att arbeta med processen i fokus?

Inom denna frågeställning granskas om eleverna får ett aktivt lärarstöd genom hela arbetsprocessen som ger dem möjligheter att utveckla idéer samt utveckla och använda strategier. Vidare granskas om undervisningen är stimulerande, motiverande och utmanande samt om eleverna löpande och tillsammans med läraren får möjlighet till reflektion över process och resultat.

Skolinspektionen bedömer följande: Eleverna får i hög utsträckning en slöjdundervisning som främjar deras möjligheter att arbeta med processen i fokus.

Nedan följer Skolinspektionens motivering till bedömningen utifrån vad som framkommit i intervjuer med rektorn, lärare och elever, lektionsobservationer av slöjdundervisningen samt inkommen dokumentation från huvudmannen.

Processinriktat lärarstöd

Granskningen visar att lärarstödet i slöjdundervisningen är processinriktat och sker genom dialog i form av formativ respons.

Lärarstödet är utformat så att eleverna kan utveckla idéer och använda olika strategier för att lösa en uppgift. Lärarna uppger att en arbetsprocess ofta inleds med att läraren visar olika inspirationskällor för eleverna. Lärare i materialinriktningen trä och metall beskriver hur hen under temat förvaring hjälper eleverna att utveckla idéer genom att visa olika föremål som kan användas till förvaring såsom lådor och hyllor. Eleverna får sedan skissa på ett föremål de vill tillverka. Elever bekräftar i intervju att lärare i båda materialinriktningarna visar metoder, tekniker och föremål som inspiration och därefter får eleverna bestämma vad de vill tillverka. Eleverna berättar även att de inledningsvis får fundera, ta fram skisser och sedan utveckla sina idéer och val av material. Elever beskriver att lärarna ger stöd genom att ställa frågor om hur eleven tänkt, om eleven vill utmanas med att göra något svårare genom exempelvis detaljer eller annan teknik och kring färgval av tyger, att använda nyanser av färger på föremål

istället för helt olika färger. Lärare uppger att eleverna utvecklar sina tankar under själva ritandet genom att rita flera olika skisser och på så vis får prova olika idéer innan de börjar tillverka sin produkt. Detta bekräftas i en av Skolinspektionens lektionsobservationer då en elev vill sy ett par shorts och eleven tillsammans med läraren diskuterar olika idéer. Läraren ber sedan eleven skissa, tänka på funktion och material. Eleven börjar skissa på modeller samtidigt som eleven samtalar med läraren och en klasskamrat om eleven ska göra ett par pyjamasshorts eller shorts i mjukt tånjbart tyg.

Lärarna ger eleverna löpande stöd och återkoppling under pågående arbetsprocess. Lärarna uppger att de visar och instruerar elever i hur elever kan lösa olika problem och lärarna är noga med att låta eleverna utföra momenten och inte ta över uppgiften. Eleverna uppger att lärarna i båda materialinriktningar ger löpande stöd och återkoppling till elever under lektionstid genom att diskutera med eleverna om deras arbeten och kring den fortsatta arbetsprocessen. Eleverna berättar att lärarna återkommande frågar eleverna vad som ska göras för att arbetet kan bli bättre, vilka material och verktyg eleverna tänkt använda sig av. Vid en av Skolinspektionens lektionsobservationer arbetar en elev i materialinriktning trä och metall med att gröpa ur en skål av trä med ett verktyg. Läraren uppmärksammar eleven på att hen gröper mot trädets riktning och ställer frågor om hur det finns alternativa sätt och konsekvenserna av dem. Läraren noterar vidare hur eleven använder verktyget och ber eleven att pröva olika sätt för att känna skillnaden i hur det tar. Läraren kommer senare tillbaka och berömmar elevens arbete och tar fram två färdiga skålar för att visa olika sätt som eleven kan utveckla sin produkt vidare. Under Skolinspektionens lektionsobservation i materialinriktningen textil, arbetar en elev med att sy en tröja. När eleven klippt ut mönstret i papper hämtar hen en tygrulle, lägger ut mönstret på tyget och klipper efter pappersmönstret. Eleven ber sedan läraren att komma för att visa läraren att något blivit fel. Läraren och eleven funderar tillsammans. Läraren ger eleven återkoppling genom att ställa frågor om vad som blivit fel i processen. Eleven svarar att hen inte nålat fast pappersmönstret på tyget och att eleven vet hur hen ska åtgärda problemet. Läraren frågar sedan om eleven kan återanvända tygbiten och eleven svarar att hen kan använda den till smådelar i mönstret.

Utmanande undervisning

Granskningen visar att undervisningen är motiverande och utmanande samt att arbetsformerna varierar.

Undervisningen är utformad så att eleverna oavsett kunskapsnivå stimuleras till utveckling. I intervju med lärare framkommer att elever har möjlighet att välja vad de ska göra och att lärare i båda

materialinriktningarna utmanar elever utifrån elevens nivå. En lärare i materialinriktning trä och metall berättar att hen kan utmana elever som tillverkar knivar med att exempelvis tillverka ett mer avancerat skaft på kniven. Lärare i båda materialinriktningar håller genomgångar i början av varje termin om vad eleverna ska arbeta med och vilka tekniker eleverna kan använda. Elever berättar i intervju att de har möjlighet att välja vad de ska tillverka, att det finns olika teman i årskurs 7 och 8 och utifrån tema får eleverna välja att tillverka valfria föremål. I årskurs 9 får eleverna välja fritt vad de vill tillverka. Elever berättar vidare att lärarna i båda materialinriktningarna förväntar sig att eleverna ska klara de moment som de lärt sig tidigare i slöjdundervisningen och att de har kunskaperna som grund inför egna projekt som de ska utföra under läsåret. Lärarna i båda materialinriktningarna uppger att de har höga förväntningar på alla elever oavsett bakgrund och kön, och att förväntningarna är rimliga utifrån varje elevs förkunskaper. En lärare i materialinriktning textil ger ett exempel där elever som tidigare sytt en necessär och senare vill sy en till, kan få en utmaning genom att sy med annan teknik, exempelvis kviltning. Läraren berättar vidare att oavsett elevernas förkunskaper till exempel om en elev bara vill sy kuddar så försöker läraren utmana eleven med att föreslå att sy detaljer eller dragkedja på nästa kudde. En lärare i materialinriktning trä och metall ger exempel på hur en elev kan utmanas genom att använda olika tekniker för att sammanfoga delar i trä. I intervju med elever framkommer att en lärare i materialinriktningen trä och metall alltid försöker få eleverna att utmana sig själva och tillverka något som de inte gjort tidigare. Eleverna kan även få tips av läraren hur de kan utveckla en idé de har efter sin ambitionsnivå.

Undervisningen varierar så att eleverna får möjlighet att dela erfarenheter med andra elever och utveckla lärandet. Av intervjuer med lärarna framgår att elever dels arbetar individuellt med egna föremål, dels får möjlighet att samarbeta med andra elever. Lärarna uppger att elever har fått samarbeta med varandra i slöjden då de tillverkade pallar. Lärarna uppger att de planerade ett samarbete för att elever skulle se nyttan av båda slöjdinriktningarna. Lärarna berättar vidare att det även finns elever som valt att samarbeta med större projekt. En lärare ger exempel på två grupper i årskurs 8 som valt att tillverka lådbilar där stommen tillverkats i materialinriktningen trä och metall och sitsen i materialinriktningen textil. En elev berättar att hen samarbetar med en annan elev kring att sy ett linne. Eleverna designar plagget och väljer ett material gemensamt samt syr sedan olika delar av plagget. Elever uppger vidare att elever som tillverkar likadana föremål samarbetar genom att resonera kring problemlösningar, dela erfarenheter och hjälpa varandra framåt i arbetsprocessen. Elever berättar att slöjdundervisningen är organiserad i åldersblandade undervisningsgrupper vilket gör att äldre elever som redan gjort samma saker kan hjälpa de yngre eleverna.

Reflektion över process och resultat

Granskningen visar att undervisningen innehåller moment där eleverna löpande reflekterar över arbetsprocess och resultat tillsammans med lärare.

Lärarna ställer löpande frågor till eleverna och låter dem utvärdera och bedöma slutresultaten av sitt arbete. Lärarna berättar i intervju att eleverna får reflektera kring sina arbeten och om kommande moment. De berättar att det sker muntligen under lektionstid och även skriftligen då elever dokumenterar hela arbetsprocessen i en digital slöjddagbok. En lärare i materialinriktning trä och metall ger ett exempel där en elev tillverkat sitt föremål lite för snabbt och slarvigt. Eleven var inte nöjd och ville pausa sitt arbete för att börja på något nytt. Läraren förde en dialog med eleven som fick reflektera kring vad eleven gjort, vad som inte blev bra och även hur eleven kunde fortsätta arbetet. Vid en av Skolinspektionens observationer i materialinriktning textil går en elev fram till läraren, visar hur hen sytt och frågar om det är bra. Lärare och eleven diskuterar nästa steg, läraren frågar eleven om hen tittat på sin skiss och hur hen har tänkt sig modellen. Läraren ber även eleven fundera på om eleven kan göra på annat sätt. Lärarna berättar vidare att reflektion även sker genom att elever får svara på frågor över slutproduktens resultat. Elever berättar i intervju att reflektionen nästan är viktigast av allt. Elever berättar vidare att slöjddagboken ska handla om hur eleven har löst problem som uppstått och vad eleven kunnat göra för att något skulle ha blivit bättre. Eleverna får återkoppling på sina slöjddagböcker efter halva terminen och i slutet av terminen i båda materialinriktningarna.

Skolinspektionen har inte identifierat något utvecklingsområde inom frågeställningen.

I vilken utsträckning ges elever möjlighet att utveckla kunskaper om hållbar utveckling?

Inom denna frågeställning granskas i vilken utsträckning undervisningens innehåll bidrar till att eleverna utvecklar kunskaper om material och metoder utifrån ett hållbarhetsperspektiv. Vidare granskas om undervisningen utformas så att eleverna får möjlighet att reflektera kring hur det egna arbetet påverkar miljön och hur de kan använda olika metoder för resurshushållning.

Skolinspektionen bedömer följande: Eleverna ges i hög utsträckning möjlighet att utveckla kunskaper om hållbar utveckling.

Nedan följer Skolinspektionens motivering till bedömningen utifrån vad som framkommit i intervjuer med rektorn, lärare och elever, lektionsobservationer av slöjdundervisningen samt inkommen dokumentation från huvudmannen.

Material- och metodkunskap utifrån hållbar utveckling

Granskningen visar att undervisningen ger eleverna fördjupad förståelse och kunskap om olika material och olika slöjdmeter utifrån ett hållbarhetsperspektiv.

Undervisningen ger eleverna möjlighet att få kunskaper om olika materials egenskaper samt hur dess ursprung och framställning påverkar miljön. Av dokument som begärts in från huvudmannen framgår i läsårsplaneringar att elever i årskurs 8 får jämföra olika materials egenskaper och kvalitet till exempel skillnaden på natur- och konstmaterial, förnybara och icke förnybara material. Lärarna uppger i intervju att de undervisar eleverna om klimatpåverkan utifrån framställning av material. En lärare i materialinriktning trä och metall berättar att hen i undervisningen har genomgång kring hur exotiska träslag framställs och transporteras. En lärare i materialinriktning textil berättar i intervju att hen utöver att undervisa om hur bomull framställs och dess påverkan på miljön även lyfter hur produktionen påverkar människor i samhällen där bomull produceras. Eleverna berättar att lärarna haft genomgångar och diskussioner kring hållbarhet. Eleverna berättar och ger exempel att lärare i materialinriktning trä och metall har visat eleverna olika träslag, deras kvaliteter och vilka träslag de ska använda för olika produkter kopplat till miljö, kvalitet och hållbarhet. Eleverna berättar även att i materialinriktning textil så finns det lappar på tygerna som berättar om materialet, var det kommer ifrån, vad man kan använda tyget till med mera.

Undervisningen ger eleverna möjlighet att få kunskaper om olika slöjdmeter som bidrar till att produkter är användbara, välgjorda och håller länge. Lärare uppger i intervju att eleverna får lära sig om funktionella och hållbara produkter genom olika tekniker. En lärare i materialinriktning trä och metall berättar att hen visar elever olika tekniker där till exempel elever kan limma och skruva för att få det mer hållbart. En lärare i materialinriktning textil berättar att eleverna får arbeta med lapptechnik där stuvbitar används och där hen går igenom tekniken ur ett historiskt perspektiv och utifrån hållbarhet. Eleverna berättar att de tillverkat föremål som är hållbara och lärarna gått igenom olika tekniker för att sakerna ska hålla länge. Eleverna berättar exempelvis att de har tillverkat föremål med lapptechnik av stuvbitar och smörknivar som är användbara och hållbara.

Reflektion och val under arbetsprocessen utifrån ett hållbarhetsperspektiv

Granskningen visar att eleverna får reflektera över olika val utifrån ett hållbarhetsperspektiv.

Eleverna får reflektera över hur det egna arbetet påverkar miljön samt göra självständiga val av metoder och material som bidrar till resurshushållning. En lärare i materialinriktning textil berättar att eleverna får arbeta med återbruk och hållbart mode. Läraren uppger att eleverna till exempel ska designa och skapa ett klädesplagg med inspiration av hållbar utveckling. Plagget ska tillverkas av ett material som annars skulle slängas eller återvinnas, exempelvis spilltyger, gamla kläder och mattor. Lärarna visar även eleverna olika hantverkstekniker som används vid resurshushållning och reparation. En lärare i materialinriktning trä och metall berättar att materialet är väl sorterat och tydligt märkt så att eleverna har möjlighet att välja material utifrån ett hållbarhetsperspektiv. Lärarna i båda materialinriktningar uppger att det även finns förvaring för spillbitar och stuvbitar. Lärarna berättar att elever på eget initiativ använder till exempel spillbitar då de ska öva på att borra och stuvbitar då eleverna tränar på att sy eller behöver mindre delar som till applikationer eller lapptechnik. En lärare i materialinriktning trä och metall uppger att resurshushållning är centralt i undervisningen och eleverna är noga med att ta hand om överblivet material och använda spillbitar till slöjdprojekt. Eleverna bekräftar att de haft projekt med tema återbruk och att de exempelvis har lärt sig att inte slösa på trä genom effektiva och hållbara metoder att såga. I elevintervju framkommer även att elever fått möjlighet att reflektera kring hur elevens egna arbete påverkar miljön. En elev berättar att hans knivskaft innehåller trä från Brasilien och att läraren i materialinriktningen trä och metall då haft en diskussion med hen om vad det innebär för miljön bland annat i form av transporter. Vid en av Skolinspektionens

lektionsobservationer tillverkar en elev i materialinriktning textil ett grimskافت och inför nästa arbetsmoment samtalar läraren och eleven kring hur mycket tyg som behöver användas för att grimskافتet både ska hålla länge och vara funktionsdugligt.

Skolinspektionen har inte identifierat något utvecklingsområde inom frågeställningen.

I vilken utsträckning omfattas slöjdämnet av ett jämställdhetsperspektiv?

Inom denna frågeställning granskas i vilken utsträckning rektorn organiserar skolans jämställdhetsarbete kopplat till slöjdämnet. Vidare omfattar granskningen lärarnas arbete med jämställdhet i slöjdundervisningen.

Skolinspektionen bedömer följande: Slöjdämnet omfattas i hög utsträckning av ett jämställdhetsperspektiv.

Nedan följer Skolinspektionens motivering till bedömningen utifrån vad som framkommit i intervjuer med rektorn, lärare och elever, lektionsobservationer av slöjdundervisningen samt inkommen dokumentation från huvudmannen.

Skolans jämställdhetsarbete för slöjdämnet

Granskningen visar att rektorn organiserar slöjdämnet så att elever oavsett kön möts och arbetar tillsammans.

Rektorn ser till att flickor och pojkar möts i slöjdundervisningen och slöjdgrupperna i samtliga årskurser i högstadiet är könsblandade. Rektorn uppger att eleverna läser båda materialinriktningarna växelvis till och med årskurs 7. I årskurs 8 och 9 får eleverna välja materialinriktning. Om det organisatoriskt inte är möjligt tilldelas elever i årskurs 8 en materialinriktning då skolan prioriterar att elever i årskurs 9 ska få den materialinriktning de önskar. Såväl lärare som rektorn beskriver att det är viktigt att flickor och pojkar får prova att arbeta med material från båda

materialinriktningarna innan eleverna gör sina val, för att kunna göra ett mer genomtänkt val. I intervju med lärare framkommer att inför val i årskurs 8 och 9 samlar lärarna alla elever i klasserna för att berätta om innehållet i respektive materialinriktning. Lärarna uppmanar eleverna att välja det eleverna är intresserad av. Lärarna uppger att de upplever att eleverna gör medvetna val och det finns även elever som gör strategiska val som till exempel kring betyg. En pojke berättar i intervju att han valde materialinriktningen textil dels för att hen var bättre på det, dels för att hen är intresserad av mode och därmed såg dubbla fördelar med sitt val. Lärare uppger även att elever har möjlighet att terminsvis göra nya val inom materialinriktningarna. I intervjuer med elever, lärare och rektorn framkommer att elever får möjlighet att arbeta med en kombination av material från båda materialinriktningarna. De ger exempel på att då elever tillverkar pallar använder de både trä och textilier. Lärare och elever uppger att det inte finns några begränsningar att blanda materialval om eleverna önskar då de tillverkar föremål.

Jämställdhetsperspektiv i undervisningen

Granskningen visar att läraren lyfter föreställningar och normer om kvinnligt och manligt med eleverna.

Lärarna arbetar löpande och medvetet för att vidga och utmana elevernas föreställningar utifrån icke-könstraditionella val. I intervju med rektorn framkommer att det finns en medveten strategi för att synliggöra traditionella uppfattningar kopplat till kön på skolan och det finns en tydlig röd tråd i olika professioners uppdrag. Rektorn beskriver att mentorerna har i uppdrag att på mentorstid samtala med eleverna om könsnormer utifrån olika perspektiv. Studie- och yrkesvägledaren diskuterar med eleverna om könsbundna föreställningar och om framtida val. Lärarna har i uppdrag att fånga elevernas funderingar och tankar genom resonemang under lektionstid. I intervju uppger lärare i båda materialinriktningarna att de förmedlar och medvetandegör eleverna om könsnormer, traditionella uppfattningar och diskuterar spontant med eleverna på lektioner då tillfällen ges. Exempelvis har lärare och elever diskuterat kring lärarnas egna val av materialinriktning inom slöjd. Lärare berättar vidare att de vid planering av undervisning medvetet skapar förutsättningar för att både flickor och pojkar ska förstå nyttan av att kunna arbeta med båda slöjdinriktningarna och att få prova en bredd av metoder och tillverka olika slöjdföremål utan att fastna i könstraditionella val. Såväl flickor som pojkar får i materialinriktningen trä och metall lära sig metoder som exempelvis svarva skålar och ljusstakar. I materialinriktningen textil får såväl flickor som pojkar lära sig att laga med viss teknik. Elever uppger att de har kunskap och är medvetna om historiken kring traditionella könsnormer och yrken. Eleverna berättar om nyttan av att ha kunskaper från slöjdens

båda materialinriktningar. En pojke berättar att han lagat sina idrottsstrumpor och en flicka elev berättar att hon borrar och skruvat för att hänga upp gardiner i sitt rum.

Skolinspektionen har inte identifierat något utvecklingsområde inom frågeställningen.

På Skolinspektionens vägnar

X Christina Wallin

Beslutsfattare

Signerat av: Christina Wallin

X Maria Hahne

Föredragande

Signerat av: Maria Hahne

I handläggningen av ärendet har även utredare Maria Hermansson deltagit.

Bilaga 1: Granskningens genomförande

Bakgrundsuppgifter

Skolinspektionen besökte Malmen Montessori 18 februari 2026. Besöket genomfördes av utredarna Maria Hermansson och Maria Hahne.

Skolenheten är en fristående skola verksam i Borås kommun med förskoleklass och grundskola, årskurserna 1–9. Förskoleklass och årskurserna 1–6 ingår inte i granskningen. På skolenheten går 588 elever.

Underlag för bedömning

Underlaget i detta beslut utgörs av:

- Två lektionsobservationer
- Två gruppintervjuer med elever
- En intervju med lärare
- En intervju med rektorn och biträdande rektor
- Dokument som begärts in från huvudmannen.

Innan beslut har fattats har huvudmannen fått ta del av Skolinspektionens tjänsteanteckning från besöket för att ges en möjlighet att yttra sig över den.

De samlade iakttagelserna från de skolor som har ingått i granskningen kommer att presenteras i en övergripande rapport.

Bilaga 2: Granskningens utgångspunkter

Granskningens syfte

Syftet är att granska vissa kvalitetsaspekter i undervisningen i ämnet slöjd i grundskolans högstadium. Bedömningen görs i förhållande till de kvalitetskriterier Skolinspektionen tagit fram inom de olika frågeställningarna.

Granskningens frågeställningar

1. I vilken utsträckning får eleverna en slöjdundervisning som främjar deras möjligheter att arbeta med processen i fokus?
2. I vilken utsträckning ges elever möjlighet att utveckla kunskaper om hållbar utveckling?
3. I vilken utsträckning omfattas slöjdämnet av ett jämställdhetsperspektiv?

Kvalitetskriterier

Processinriktat lärarstöd

Lärarstödet är processinriktat så att eleven visas på möjliga alternativ för att kunna utveckla idéer samt utveckla och använda olika strategier för att lösa sin arbetsuppgift.

Lärarstödet är stöttande och innehåller dialog i form av formativ respons under arbetsprocessen.

Utmanande undervisning

Undervisningen är motiverande och utmanande så att alla elever, oavsett nivå i kunnande, stimuleras till utveckling.

Arbetsformerna varierar mellan individuellt arbete och arbete i par eller grupp så att eleverna kan dela erfarenheter i ett gemensamt lärande.

Reflektion över process och resultat

Undervisningen innehåller moment där eleverna löpande uppmanas att, tillsammans med lärare, reflektera över sin arbetsprocess, inklusive resultat, i syfte att främja utveckling av handlingsberedskap, kreativitet och självständighet.

Material- och metodkunskap

Undervisningen innehåller moment för att ge eleverna en fördjupad förståelse av olika materials egenskaper och ursprung utifrån ett hållbarhetsperspektiv.

Undervisningen innehåller moment för att ge eleverna kunskap om slöjdmeter för framställning av funktionella och hållbara slöjdprodukter.

Reflektion och val under arbetsprocessen

Undervisningen utformas så att eleverna ges möjlighet att reflektera kring hur det egna arbetet påverkar miljön och välja hur de i den egna slöjdprocessen kan använda olika metoder för resurshushållning.

Skolans jämställdhetsarbete för slöjdämnet

Rektor organiserar slöjdämnet så att elever, oberoende av könstillhörighet möts och arbetar tillsammans.

Jämställdhetsperspektiv i undervisningen

Läraren reflekterar och diskuterar föreställningar och normer om kvinnligt och manligt tillsammans med eleverna.

Läraren arbetar inom undervisningen för att vidga och utmana elevernas föreställningar utifrån icke-könstraditionellt perspektiv i val av material och metod.

Bilaga 3: Författningsstöd

Skolinspektionens granskning ska avse den granskade verksamhetens kvalitet i förhållande till mål och andra riktlinjer.¹

Av skollagen framgår att utbildningen inom skolväsendet syftar till att barn och elever ska inhämta och utveckla kunskaper och värden. Den ska främja alla barns och elevers utveckling och lärande samt en livslång lust att lära. Utbildningen ska också förmedla och förankra respekt för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande demokratiska värderingar som det svenska samhället vilar på. I utbildningen ska hänsyn tas till barns och elevers olika behov. Barn och elever ska ges stöd och stimulans så att de utvecklas så långt som möjligt. En strävan ska vara att uppväga skillnader i barnens och elevernas förutsättningar att tillgodogöra sig utbildningen.² Vidare ska utbildningen utformas i överensstämmelse med grundläggande demokratiska värderingar och de mänskliga rättigheterna som människolivets okränkbarhet, individens frihet och integritet, alla människors lika värde, jämställdhet samt solidaritet mellan människor.³

Av skollagen framgår vidare att alla barn och elever i samtliga skolformer ska ges den ledning och stimulans som de behöver i sitt lärande och sin personliga utveckling för att de utifrån sina egna förutsättningar ska kunna utvecklas så långt som möjligt enligt utbildningens mål.⁴

Av läroplanen framgår att skolans uppdrag är att främja lärande där individen stimuleras att inhämta och utveckla kunskaper och värden. Skolan ska stimulera elevernas kreativitet, nyfikenhet och självförtroende samt deras vilja att pröva och omsätta idéer i handling och lösa problem. Eleverna ska få möjlighet att ta initiativ och ansvar samt utveckla sin förmåga att arbeta såväl självständigt som tillsammans med andra. Skolan ska även främja elevernas harmoniska utveckling. Detta ska åstadkommas genom en varierad och balanserad sammansättning av innehåll och arbetsformer.⁵

Eleverna ska genom strukturerad undervisning ges ett kontinuerligt och aktivt lärarstöd.⁶ I läroplanens andra del om övergripande mål och riktlinjer framgår att skolan ska:

---

¹ 26 kap. 20 § skollagen.

² 1 kap. 4 § skollagen.

³ 1 kap. 5 § skollagen.

⁴ 3 kap. 2 § skollagen, se även 3 kap. 5 och 7 §§ skollagen gällande extra anpassningar och särskilt stöd.

⁵ Lgr22, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, Skolans uppdrag.

⁶ 5 kap. 2 § skolförordningen (2011:185).

- erbjuda eleverna strukturerad undervisning under lärares ledning, såväl i helklass som enskilt
- ansvara för att varje elev efter genomgången grundskola kan lösa problem och omsätta idéer i handling på ett kreativt och ansvarsfullt sätt, kan lära, utforska och arbeta både självständigt och tillsammans med andra och känna tillit till sin egen förmåga.

Lärarna ska:

- sträva efter att i undervisningen balansera och integrera kunskaper i sina olika former.
- ta hänsyn till varje enskild individs behov, förutsättningar, erfarenheter och tänkande, stärka elevernas vilja att lära och elevens tillit till den egna förmågan och ge utrymme för elevens förmåga att själv skapa och använda olika uttrycksmedel
- organisera och genomföra arbetet så att eleven utvecklas efter sina förutsättningar och samtidigt stimuleras att använda och utveckla hela sin förmåga, upplever att kunskap är meningsfull och att den egna kunskapsutvecklingen går framåt samt successivt får fler och större självständiga uppgifter och ett ökat eget ansvar.⁷

Undervisningen i ämnet slöjd ska enligt kursplanen syfta till att eleverna utvecklar förmågan att formge och framställa föremål genom att arbeta med olika material och hantverkstekniker. Eleverna ska bland annat:

- ges möjligheter att utveckla sin skicklighet i en process där tanke, sinnesupplevelse och handling samverkar
- ges förutsättningar att arbeta med färg, form och funktion för att skapa olika estetiska och kulturella uttryck
- ges förutsättningar att utveckla idéer samt överväga olika lösningar och tillvägagångssätt i slöjdarbetet
- ges möjligheter att reflektera över arbetsprocesser och resultat för att fördjupa sitt lärande.⁸

Det centrala innehållet i slöjd för årskurs 7–9 består av följande tre delar: Slöjdens material, verktyg och hanterverkstekniker, slöjdens arbetsprocesser samt slöjdens uttryck och betydelse för hållbar utveckling. Innehållet i undervisningen inom ”slöjdens arbetsprocesser” handlar bland annat om slöjdarbetets olika delar: idéutveckling, överväganden, framställning samt reflektion över arbetsprocessen och resultatet. Det

---

⁷ Lgr22, 2.2 Kunskaper.

⁸ Lgr22, 5 Kursplaner, 5.17 Slöjd.

handlar även om hur delarna i arbetsprocessen samverkar och påverkar resultatet.⁹

När det gäller kunskaper om hållbar utveckling framgår i läroplanens första del avseende skolans uppdrag att en viktig uppgift för skolan är att ge överblick och sammanhang. Genom ett miljöperspektiv får eleverna möjligheter att både ta ansvar för den miljö de själva direkt kan påverka och att skaffa sig ett personligt förhållningssätt till övergripande och globala miljöfrågor. Undervisningen ska belysa hur samhällets funktioner och vårt sätt att leva och arbeta kan anpassas för att skapa hållbar utveckling.¹⁰

Vidare anges i kursplanen för slöjd att eleverna ska ges förutsättningar att utveckla förmågan att välja och hantera material för att främja hållbar utveckling. Undervisningen i ämnet slöjd ska ge eleverna förutsättningar att utveckla förmåga att reflektera över arbetsprocesser och resultat utifrån kvalitet, uttryck och hållbar utveckling. En del av det centrala innehållet för årskurs 7–9 handlar bland annat om jämförelser mellan olika slöjdmaterial utifrån deras kvalitet och påverkan på miljön, resurshushållning genom återbruk, reparation samt vård av material och föremål.¹¹

Avseende skolans jämställdhetsarbete och jämställdhetsperspektiv i undervisningen framgår följande i läroplanens första del. Skolan ska:

- aktivt och medvetet främja elevernas lika rättigheter och möjligheter, oberoende av könstillhörighet
- synliggöra och motverka könsmonster som begränsar elevernas lärande, val och utveckling
- organisera utbildningen så att eleverna möts och arbetar tillsammans samt prövar och utvecklar sin förmåga och sina intressen med samma möjligheter och på lika villkor oberoende av könstillhörighet.¹²

Vidare framgår att skolan aktivt ska verka för jämställdhet. Skolan ska därmed gestalta och förmedla lika rättigheter, möjligheter och skyldigheter för flickor och pojkar, kvinnor och män. Skolan ska också främja interaktion mellan eleverna oberoende av könstillhörighet. Genom utbildningen ska

---

⁹ Ibid.

¹⁰ Lgr22, 2.2 Kunskaper.

¹¹ Lgr22, 5. Kursplaner, 5.17 Slöjd.

¹² Lgr22, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, En likvärdig utbildning.

eleverna utveckla en förståelse av hur olika föreställningar om vad som är kvinnligt och manligt kan påverka människors möjligheter.¹³

I läroplanens andra del anges vidare att alla som arbetar i skolan i sin verksamhet ska:

- bidra till att skolan präglas av jämställdhet och solidaritet mellan människor och att eleverna interagerar med varandra oberoende av könstillhörighet
- utgå från ett demokratiskt och normmedvetet förhållningssätt i det vardagliga arbetet.

Läraren ska:

- synliggöra och med eleverna diskutera hur olika föreställningar om vad som är kvinnligt och manligt kan påverka människors möjligheter samt hur könsmönster kan begränsa egna livsval och livsvillkor
- planera och genomföra undervisningen så att eleverna möts och arbetar tillsammans oberoende av könstillhörighet.¹⁴

Det pedagogiska arbetet vid en skolenhet ska ledas och samordnas av en rektor. Rektorn ska särskilt verka för att utbildningen utvecklas.¹⁵ Rektorn beslutar om sin enhets inre organisation och ansvarar för att fördela resurser inom enheten efter barnens och elevernas förutsättningar och behov.¹⁶ På skolenhetsnivå ansvarar rektorn för att det görs ett arbete med att systematiskt och kontinuerligt planera, följa upp och utveckla utbildningen.¹⁷

I läroplanens andra del om övergripande mål och riktlinjer framgår bland annat att rektorn:

- har det övergripande ansvaret för att verksamheten som helhet inriktas mot de nationella målen
- ansvarar för att skolans resultat följs upp och utvärderas i förhållande till de nationella målen, kriterierna för bedömning av kunskaper och betygskriterierna
- har ansvaret för skolans resultat och har, inom givna ramar, ett särskilt ansvar bland annat för att utbildningen och undervisningen präglas av ett jämställdhetsperspektiv och

---

¹³ Lgr22, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, Skolans uppdrag.

¹⁴ Lgr22, 2.1 Normer och värden.

¹⁵ 2 kap. 9 § skollagen.

¹⁶ 2 kap. 10 § skollagen.

¹⁷ Se 4 kap. 4–6 §§ skollagen.

organiseras så att eleverna möts och arbetar tillsammans oberoende av könstillhörighet.¹⁸

---

¹⁸ Lgr22, 2.8 Rektorns ansvar.